

Инвестициите в образованието прогължават

Начало на 7 процедури за общо над 800 млн.лв. по ресорната програма ще бъде дадено през 2023 г.

Начало на 7 процедури по Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. предвижда публикуването от Управляващия орган на Програмата индикативна годишна работна програма за 2023 г.

Приоритет „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ се очаква през юни догодина да бъде дадено началото на процедурата „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“.

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по нея е 105,4 млн.лв., а предвиденият краен срок за подаване на проектите предложения е август 2023 г. Основна цел на процедурата е подпомагане на ранното обхващане и образователното приобщаване на деца от уязвими групи в предучилищното образование. Бенефициент е Министерството на образованието и науката, което реализира проекта чрез дирекция „Управление и изпълнение на проекти“ в системата на предучилищното образование. В техническото и/или финансовото изпълнение могат да участват и регионалните управления на образованието и държавните, общинските и частните детски градини, центровете за подкрепа за личностно развитие, центровете за специална образователна подкрепа, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавният логопедичен център и Националният дворец на децата.

В плана се посочват и примерни допустими дейности, като повишаване квалификацията на педагогическите специалисти и експертите от РУО за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, включително социално-емоционално учене в класните стаи, както и обучения на педагогическия персонал (включително образователни медиатори и социални работници). Ще се подкрепя интензивна работа с родители на ниво детска градина за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес. Ще се финансира и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със СОП, в риск, с хронични заболявания и с извънни дарби за трайно приобщаване в предучилищното образование.

Процедура „Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт“ има бюджет от 31 123 577 лв. Началото ѝ се планира за март 2023 г., като срокът за подаване на проектите предложения е юни следващата година.

Основната цел е насърчаване на позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот. Като специфични цели са разписани повишаване степента на образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи за учене в мултикултурна образователна среда, както и насърчаване на ефективни мултикултурни общности в об-

разователните институции сред участниците в образователния процес и взаимодействието със заинтересованите страни.

Допустими кандидати са общини, юридически лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност с доказан опит и експертиза в сферата на социалната и/или образователната интеграция на уязвими групи (включително ромни, лица, търсещи или получили международна закрила, други уязвими групи). Допустими партньори по проектите са държавни, общински и частни детски градини и училища, ЦПГР, Националният дворец на децата и Националният музей на образованието – Габрово, общини, юридически лица с нестопанска цел с доказан опит и експертиза в сферата на социалната и/или образователната интеграция, включително училищни настоятелства, както и читалища.

Ще се подпомагат дейности, насочени към разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи и такива, в които няма концентрация на деца от уязвими групи – обменни визити, екскурзии, зелени училища и др. Подкрепа ще получават и организациите и провеждането на учебния процес в детски градини и училища в реална среда посредством изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни институции, такива, свързани с театралното, танцовото, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия.

В обхвата на процедурата попада и популяризиране на възможностите за професионално и личностно развитие на учениците посредством образование, чрез

организиране на тематични срещи и беседи на ученици с представители от различни професионални съсловия, учени, хора на изкуството, културни дейци и спортисти,

провеждане в библиотеки на културно-образователни инициативи, популяризиращи четенето и грамотността, развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четене, творческото мислене, придобиване на знания и точните науки чрез провеждане на занимания по интереси в извънкласна форма и изнесени занимания. Подкрепа ще получават и работата за изграждане на общост

от активни родители – кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори, както и провеждането на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

По приоритет 2 на Програма „Образование“ – „Модернизация и качество на образованието“, се предвижда началото на още две процедури.

Първата от тях е „Подобряване на качеството на общото образование чрез ефективно прилагане на компетентностен модел“, по която ще бъдат инвестирани 166 685 431 лв. Тя ще бъде обявена още през януари догодина, а срокът за подаване на проектите предложения е март 2023 г.

Целта на процедурата е подкрепа на образователния процес за развитие на ключови компетентности във всички образователни етапи от училищното образование чрез насърчаване използването на различни подходи, инструменти и среди за преподаване и учене. Специфичните цели са модернизация на методите на преподаване и оценяване и ефективно осъществяване на междупредметни връзки в обучението за подобряване качеството на образованието и повишаване образователните резултати на учениците, както и по-широко прилагане на компетентностния подход в образователния процес за развитие на индивидуалното развитие, социалното приобщаване и личностната реализация на учениците.

Бенефициент е МОН, което реализира проекта в училищата в системата на училищното обра-

зование чрез дирекция „Управление и изпълнение на проекти“. В техническото и/или финансовото изпълнение, включително да извършват разходи по проекти с конкретен бенефициент – МОН, могат да участват регионалните управления на образованието и държавните, общинските и частните училища. Сред разписаните дейности са

модернизация на методите на преподаване и оценяване,

осигуряване на съвременен инструментариум за измерване и оценяване резултатите на учениците, целеви обучения на педагогически специалисти и експерти и прилагане на концепцията за споделяне на ресурси и изграждане на Професионални учещи се общности (кълъстери).

Втората процедура по приоритет 2 е „Дигитална трансформация на училищното образование в т.ч. професионалното образование и обучение“. За нея са разписани 184 855 000 лв. Предвижда се тя да започне през декември 2023 г., а срокът за подаване на проектите предложения е януари 2024 г.

Основната цел е осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. на ученици от маргинализирани групи, като например ромни, чрез подобряване цифровите компетентности на участниците в образователния процес и по-широко използване на добавена и виртуална реалност и на изкуствен интелект в преподаването и обучението на ученици.

Бенефициент е МОН, а в техническото и/или финансовото

изпълнение могат да участват и регионалните управления на образованието и държавните, общинските и частните училища. Ще се подкрепя внедряване на иновативни решения в общото училищно образование, включително въвеждане на софтуерни решения за анализ и оценяване на образователните резултати, основани на използване на компютърно моделиране, алгоритми и изкуствен интелект; въвеждане на инструменти за персонализация на ученето; интегриране на наложени платформи за обучение (от разстояние в електронна среда (ОРЕС) и надграждане на създадената библиотека с електронни ресурси и съдържание за учене и преподаване.

Ще се финансира и анализ на съществуващите практики, евентуални нормативни промени, обучение и въвеждане на подходящи формати за обмен на опит между учители и училища и надграждане на капацитета за подобряване условията за максимално ефективно преподаване и учене във виртуална среда и виртуални класни стаи, за провеждане на ОРЕС и прилагане на хибридна и смесена форма на обучение (blended learning/1:1 модел). Ще се подкрепя и дигиталната трансформация чрез повишаване дигиталните компетентности и умения на педагогическите специалисти, учениците и родителите чрез обучения и информационни кампании за опасностите в интернет, отрицателния ефект на фалшивите новини и др.

Акцент е и осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. обучение на ученици от маргинализирани групи за придобиване на умения за ОРЕС, осигуряване на технически средства за целите

на обучението, като се надграждат мерките по React-EU. Подкрепа ще получи и надграждане на мерките за създаване на Национална STEM среда по Националния план за възстановяване и устойчивост чрез подкрепа за практическа работа на ученици в лабораторна среда за натрупване на знания и умения, свързани с природни науки, математика и информатика, добавена виртуална реалност, работа в екип, аналитично и критично мислене, използване на научноизследователски методи и подходи, създаване на практически решения за решаване на проблеми. Допустими са и проекти за синхронизиране и консолидация на съществуващите вътрешни информационни системи и бази данни в системата на образованието чрез въвеждане на специализирани софтуерни решения за интегриране, проследяване, анализ и оценяване на ключови данни и индикатори за развитието на образованието. Освен това ще се инвестира и в развиване на капацитета на ниво училище, РУО и ключови експерти и ръководители в системата чрез обучения за събиране на данни за образователната система и образователните резултати на учениците и за формулиране на решения на база данни и анализ, експертна подкрепа и осигуряване на нужната техническа безопасност.

Две процедури ще бъдат открити и по приоритет 3 на Програма „Образование“ – „Връзка на образованието с пазара на труда“. Едната от тях е „Въвеждане на форми на дуално обучение в приложни специалности във висшето образование. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и умения на предприемачески

ния“ с бюджет от 169 400 000 лв. Очаква се тя да бъде открита през ноември следващата година, а крайният срок за проектните предложения е януари 2024 г. Основна цел на процедурата е осигуряване на динамично съответствие между търсенето и предлагането на пазара на труда, включително чрез насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във висшите училища

Допустими кандидати са МОН, което реализира проекта чрез дирекция „Управление и изпълнение на проекти“. Държавните и частните висши училища могат да участват в техническото и/или финансовото изпълнение, включително да извършват разходи по проекти с конкретен бенефициент МОН при спазване на правилата за недопускане на двойно финансиране и за допустимост на разходите. Допустими асоциирани партньори в етапа на изпълнение са национално представителни организации на работодателите и национално представителни организации на работниците и служителите.

Сред дейностите, които ще бъдат подкрепени, са създаване на условия за

въвеждане на дуално обучение във висшите училища, отчитайки международния опит, нагласите на бизнеса и университетите

чрез подготовка на нормативни документи, ръководства, учебни материали, образци на споразумения между висши училища, работодатели и обучаеми, с участие на социалните партньори. Ще се инвестира и в пилотно въвеждане на дуално обучение във висши училища и други форми за съвместно обучение (инкубатори, преакселератори, менторски програми, иновационни лагери, и др.) в пилотни области, като например технически, компютърни, инженерни науки, с участие на работодатели. Ще се финансират и обучения за преподаватели и наставници.

Ще се подпомогне и внедряване на система за проследяване на дипломираните висшесте, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа. Преподаватели във висши училища ще бъдат обучавани за повишаване проектната компетентност за работа в европейски и други проекти и мрежи, за въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството и уменията за работа на студентите чрез организиране на интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между университетите, бизнеса и неправителствения сектор. Ще се финансира и обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, в т.ч. финансова грамотност и управление на проекти.

Ще се подкрепят проекти за насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във висшите училища, стимули-

ране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, програми за подпомагане на стартап компании на студенти и подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели, актуализиране на учебни програми за развиване на умения за образователно/социално предприемачество и др. Акцент е и провеждане на допълнителни студентски практики в университети, научни организации и работодатели на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

Друга процедура е „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“ с бюджет от 58 658 245 лв. Началото ѝ е планирано за май следващата година, а срокът за проекти е август 2023 г.

Целта на процедурата е насърчаване иновативното обучение на докторанти чрез стимулиране на свързаността между висшите училища и научните организации за постигане на по-високо качество на преподаването и научните резултати и подпомагане процеса на развитие на иновативна икономика с фокус върху Индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и/или областите на Иновационната стратегия за интелигентна специализация и регионалните потребности на пазара на труда. Като специфични цели са разписани насърчаването на сътрудничеството с бизнеса и науката чрез дефиниране съвместно с бизнеса, науката и/или публичния сектор теми за разработване на докторски програми и обвързването им с приоритетите за развитие на икономиката и пазара на труда, както и повишаване нивото на практическа приложимост на докторските програми.

Допустими кандидати са висши училища, които имат право да провеждат обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, и научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователна и научна степен „доктор“. Техни партньори могат да бъдат и национално представителни организации на работодателите и национално представителни организации на работниците и служителите.

Средствата ще бъдат инвестирани в подкрепа за създаване и развитие на докторантски училища/школи, насочени към конкретни нужди на работодатели/пазара на труда, подкрепа за проектна докторантура, насочена към подпомагане на професионалното развитие на докторанти за провеждане на докторанти, пряко свързани с актуални потребности на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели, публични институции и научни организации, както и за повишаване капацитета и уменията на академичния състав.

По приоритет 4 „Техническа помощ“ са предвидени 91 072 240 лв., а целта е постигане на по-добро административно управление на Програма „Образование“ 2021 – 2027 и по-ефективно оползотворяване на средствата от ЕС,

Програма „Образование“ награжда реформите в сектора

Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. е одобрена от Европейската комисия през август 2022 г. Тя е един от основните инструменти за подкрепа на реформите в образователната система и за преодоляване на последиците от ковид пандемията в сектора. Бюджетът на Програмата е 1 887 219 069 лв., като включва финансиране от Европейския социален фонд и от държавния бюджет. Допълнително има и финансиране от механизма „Следващо поколение ЕС“ на гвта проекта за образователна инфраструктура – „STEM центровете и иновации в образованието“ и „Модернизация на образователната инфраструктура“.

Програма „Образование“ има три основни приоритета – „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ с ресурс от 560 млн.лв., „Модернизация и качество на образованието“ – над 472 млн. лв., и „Връзка на образованието с пазара на труда“, където повече от 245 млн. лв. са разписани за подкрепа за професионалното образование и обучение, а над 516 млн.лв. са предназначени за инвестиции в модернизация на висшето образование.

Средствата по приоритет „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ ще осигурят дейности за насърчаване равния достъп на всички деца и ученици до качествено и приобщаващо образование чрез разширяване обхвата на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в закъмнателна предучилищна и училищна възраст. Освен това ще се осигуряват обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование, за превенция на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата, за озаботяване на възрастни, за социално-икономическа интеграция на маргинализирани и уязвими групи, за създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, утвърждаване на интеркултурното образование. Акцент са и ранното детско развитие и целенасочени дейности към предучилищното образование.

Бюджетът на „Модернизация и качество на образованието“ е насочен към проекти за ефективно прилагане на компетентностния модел чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности на всички равнища в образователната система. Ще се подпомагат дигиталната трансформация на училищното образование и повишаването на капацитета на педагогическите специалисти. Предвижда се и целенасочена подкрепа за ученици с таланти от училища, разположени предимно в селски и градски североизточни райони, както и насърчаване, създаване и прилагане на култура за иновации в детски градини и училища. Подкрепа ще получи и утвърждаването на алтернативен достъп до учителската професия и помощ за новопостъпващи учители и директори.

По приоритет „Връзка на образованието с пазара на труда“ се предвиждат мерки в подкрепа на професионалното и висшето образование, засилване на връзките между тях, с науката и с нуждите на пазара на труда. Предвиждат се дейности за адаптиране на професионалното образование и обучение към динамиката на пазара на труда, подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето и за развитие на дуалната система на обучение. В сферата на висшето образование ще се подпомага въвеждането на форми на дуално образование в приложни специалности, професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения. Подкрепа ще получават и дейности за разширяване на дигиталните компетентности и дигиталното образователно съдържание. Специален акцент са развитието на академичния състав във висшите училища и научните организации, подобряването на условията за докторски програми и достъпът на уязвими групи, групи в неравностойно положение и непедогогически персонал до висше образование.

За БТА зам.-изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ Иван Попов съобщава, че МОН подготвя проектно предложение по първата обявена процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“ в рамките на Приоритет 1. Целта на операцията е да се насърчи потенциалът за личностно развитие на учениците за трайно им приобщаване в училищното образование, като фокусът е върху учениците от уязвими групи. С предвидените дейности се очаква да се намали делът на преждевременно напусналите училище.

което ще рефлектира върху развитието на подкрепените по Програмата политики. Бенефициент е Изпълнителната агенция „Програма за образование“ (Управляващ орган на Програма „Образование“ 2021 – 2027). Средствата се насочват към подкрепа за подобряване административния капацитет на

зана с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на Програма „Образование“, за подобряване административния капацитет на управляващия орган, за подобряване административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти, както и за публичността на Програмата. АЗБ

Снимка: Архив „Азбуки“

Провеждането на часове в музеите променя нагласата на учениците и повишава степента на усвояване на учебния материал